

Elers -viesti

N:o 1 • Kesäkuu 2015

Tervetuloa Tyykikylään -ja koe samalla pala historiallista Forssaa

sunnuntaina 30.8.2015 Forssan Pappilassa
Sukutapaamisen teemana on Jalo ja Liisi Elersin (sukutaulut
1535, 1536) elämäntyö Forssassa 1900-luvun alussa.

OHJELMA

- 10.00 Jumalanpalvelus Forssan kirkossa halukkaille tai kirkkoon tutustuminen välittömästi jumalanpalveluksen jälkeen
- 11.30 Kokoontuminen Pappilaan
Tervetuloa: puheenjohtaja Walter Prierwert ja varapj Irmeli Amonsens
Tutustuminen näyttelyyn, joka on koottu tekstiilitaiteilija Ulla Nummikosken (o.s. Perho, taulut 1374, 1377) arkistosta .Esillä mm. Jalo ja Liisi Elersin rakennuspiirustuksia sekä Forssan tekstiilituotantoa koskevaa aineistoa
Sukutuotteiden myyntiä
- n.12.00 Lounas
- n.13.15 Valokuvia Jalon ja Liisin elämän varrelta Power Point esityksenä . Kuvat Jalon ja Liisin pojanpojan Matti Ervin albumista.
- n.14.00 Kiertoajelu bussilla, oppaana tekstiilitaiteilija Outi Silfvenius. Matkan varrella Jalon ja Liisin suunnittelema rakennuksia ja Forssan teollisuushistoriaa
Reitillä: Kehräämön alue ja Museo. Kehräämön alueella opastettu kävelykierros. Museossa Kirjavan kankaan kaupunki-näyttely. Forssan museo on valittu 2014 Vuoden museoksi. www.forssanmuseumo.fi
Kutomon alue
Entisen Forssa-Yhtiön vanhainkodin kautta Pappilaan
- n.16.30 Kahvit Pappilassa
Seurustelua, sukutuotteiden myyntiä, näyttelyyn ja kuviin tutustumista kaikessa rauhassa. Pappila on käytössämme klo 19 saakka.

Hyvää kotimatkaa!

*Kuvassa on nykyasussaan Forssan pappila, joka kuuluu Elersien suunnitteleman arvorakennusten sarjaan.
Kuva Kari Nummila.*

Puheenjohtajan puheenvuoro

Kirjoittelen tätä katsaustani mökillä ja ihmettelen mahtaakohan tuo kesä meitä huijaavan, kun ei tunnu tuo elohopea oikein nousevan kesälukemiin ja tuultakin piisaa. Toivokaamme kuitenkin, että kesä yllättää meidät positiivisesti.

Sukukokouksestakin on vierähtänyt jo vuosi ja toimintaa on suunniteltu aktiivisesti, josta ensimmäinen tapahtuma on tuo Forssan retki elokuussa ja suunnittelun alla on edelleen matka sukumme kantaisien mahdolliselle synnyinseudulle. Myynti-artikkeleiden tilanne on tarkistettu ja tarvittavat tilaukset on toteutettu. Elers-viesti tulee taas jäsenten luettavaksi ja saatte tarpeellista infoa toimin-nasta. Lisäksi olemme päättäneet osallistua ”Kuulutko sukuun” tapahtumaan Vantaalla 10. – 11.10. 2015.

Jäsenrekisteriämme on päivitetty ja tiedot tarkistettu 490 jäsenen osalta, jotka ovat maksaneet jäsenmaksunsa 2009 – 2015 ja vielä käydään läpi n. 400 jäsentä, jotka eivät ole päivittäneet tietojaan 2000-luvulla.

Kaiken toiminnan läpiviemiseksi tarvitaan myös rahoitus, joka meidän osalta kerätään jäsenmaksulla kolmen vuoden välein. Ei liene kohtuuton tuo maksu, joten toivonkin, että jäsenemme eivät kuuluisi ”varovaisten maksajien ” joukkoon, vaan suorittaisivat tuon vaatimattoman maksun ensi tilassa.

Hyvää kesää sukulaisille toivottaen

Walter Prierwert

Elers hallitus 2015 Yhteystiedot:

Seppo Aarnio, taulu 694, Hämeenlinna
040 500 6332
tapiaarnio@gmail.com

Irmeli Amonsén, taulu 712, Forssa
050 570 1285
irmeli.amonsen@surffi.net

Liisa Elers, taulu 1738, Turku
040 846 0515
liisaelers@gmail.com

Eila Nummila, taulu 616, Loimaa
050 386 1478
e.nummila@gmail.com

Walter Prierwert, taulu 1496, puheenjohtaja, Helsinki
0400 580 0011
walter.prierwert@prierwert.fi

Aki Rantamaa, taulu 2001, Helsinki
041 514 5157
aki.rantamaa@gmail.com

Aarre Rosenqvist, taulu 2145, Pori
044 701 8057
aarre.rosenqvist@pori.fi

Sirkka Oksanen, taulu 174, rahastonhoitaja (hallituksen ulkopuolinen), Vantaa
040 826 1429
oksanen_sirkka@hotmail.com

Muut:

Kari Nummila, taulu 616, Elers-viesti, Loimaa
kari.nummila@gmail.com
050 536 4820

Jos Loimaalla tilaat taksin, saatat hyvinkin päästä Elers-suvun jäsenen kyytiin. Jaakko ja Joni Lehtojärvi (taulu 1898) ovat jatkaneet Aarno Lehtojärven (taulu 1897) ammattia ja toimivat taksiautoilijoina. Aarno Lehtojärvi toimi Kojonperästä käsin ja monet vuodet ajoi Kojonkulman koulun koulukyytejä. Itsekin kuusi vuotta istuin viikottain hänen taksissaan. Kyyti oli alakouluikäiselle tuttua ja turvallista. Muistelen että kerran taidettiin liukkaalla keliällä liukua ojaan. Meistä lapsista se oli tietysti jännittävää. Aarno jututti ja nauratti meitä lapsia niin ettei matka tuntunut pitkältä vaikka saatettiin istua taksissa tuntikin. Niin omat kuin kyytilapset olivat Aarnolle läheisiä. Aarno vielä ennen ylä-asteelle siirtymistä muistutti meitä että toivottavasti hän ei sitten meitä löydä sieltä tupakkanurkalta. Kun vuonna 2002 järjestettiin kysely "Auto ja autoilu Varsinais-Suomessa ja Satakunnassa" kävin haastattelemassa Aarnoa. Haastattelun voitte lukea tästä Elers-viestistä.

Taksiautoilijoita kolmessa polvessa

Aarno Lehtojärvi

Syntymävuosi 1929, taksiautoilija, Loimaan kunta, Kojonperä asuinpaikka ja syntymäpaikka

Jääkärikapteeni Mauri Rantasalolla oli ensimmäisiä henkilöautoja Kojonkulmalla, Nasse-merkkinen. Se oli vähän sellanen pyhäauto, parempi auto. Se oli isoisten hommia silloin, Kuidun iso talo takana. Ne oli nimittäin autot aika kalliita silloin. Somiskalla oli toinen. Aarniolla oli ensimmäinen linja-auto, hän oli Köyliön Tapion poikia Kojonkulmalta. Enkä tiedä siitäkä sitten, kuinka kauan hän ajoi. Eikös Suominen mahtanut jatkaa siitä.

Autoilija Jalosen Eemelistä on juttuja. Se ajoi veljensä Urho Jalosen autoa, oli semmonen huuliveikko, rauhallinen, ja kaikki oli aina hyvin. Kerran poliisit pysäytti, ja kysyivät, onko tulipalo syttynyt. Herra varjele meitä tulipalolta, sanoi Eemeli. Kerran sanoi 'Mikä kumma tuolla kiittää' kun pyörä lähti autosta ja meni ohi. Ajoi täältä lankkua ja puutavaraa Kojonkulmalta Pietilän Aimolta Mäkkylään. Oli sitten ajanut ojan kautta ja viipynyt. Pietilä kyseli, että 'Misäs sää sitte olit'. Pietilä sanoi että 'olis mukava nähdä jäljet'. Eemeli vastasi, että 'Kyllä jäljet näkyvät vielä ensi vuonnakin'. Oli pelkät varrettomat kumisaappaat kesän kuumalla, ei ollut vaatteita ollenkaan päällä. Asui äitinsä kanssa Kojonkulman koulun kyljessä.

Ajoin ensin Paavon autolla, se oli sitä aikaa, kun autoja oli vaikea saada. Vaihdoin sitten -39 vuoden letukkaan. Ensimmäinen uutena ostettu auto oli Popeda vuonna -53. Seuraava Popeda vuonna -56, Volga -59, seuraava oli samanlainen -64. Vaihdoin sen sitten seuraavana vuonna (-65) vuoden vanhaan mersuun (vuosimalli -64). Se oli ensimmäinen dieselkone, aikaisemmat olivat bensakoneita. Sen jälkeen vaihdoin suunnilleen kolmen vuoden välein. Kuutio-tilavuudet kasvoivat, viimeisessä mallissa oli penkki kasvot takaisin päin. Se oli mieluinen paikka oppilaille. Ensimmäisen Popedan ostin Forssan Autopirtistä, toisen Turusta AutoHeinoselta, Volgan Forssan Autopirtistä. Ensimmäinen Mercedes oli Tampereelta HH Autosta, toinen (vuoden -66 malli) Forssan Autokeitaalta. Viimeisimmät Turusta tai Raisiosta Veholta. Volgan sai itse hakea maahantuojalta, sai itse valita, tai sitten autoliike haki.

Eemeli Jalonen oli ensimmäisiä kuorma-autoilijoita Kojonkulmalla. Ajoi kaikennäköstä tavaraa, kananmunakuormia vietiin Turkuun, ja puutavaraa. Eemeli ajoi pääosin ennen vuotta 1939. Paavolan Alekski jatkoivat 60-luvulle, aloitti -35 tai -36. Rakennettiin navetta -47, ja Alekski ajoi sannat silloin. Ja kyllä vaihto autonkin sen jälkeen. Ei niitä autoja montaa ollut. Ford oli ensimmäinen, kaksi letukkaa sen jälkeen. Ajoi paljon puutavaraa, tukkeja ja lautoja. Sehän oli vilkasta aikaa, kun rakennettiin, melkein rakennusajoa vallan.

Ei ambulansseja ollut, ja sitten kun alkoi olla, niin karrtettiin. Siinä oli aika rouskutus, että siellä kävi ambulanssi, ovat puolikuolleita kaikki.

Ennen sotia yleisty maito-auto, ja ajoi muuta sitten myös. Myöhemmin sitten meijeri osti oman auton.

Hevosaikakausi oli välissä, kun kuskit ja autot oli rintamalla. Tai kuskit ainakin, jos auto oli niin huono. Paavola oli omalla autolla sotareissulla.

Aarnio ajoi linja-autoa Kojonkulmalla ensimmäisenä. Yrjö Suominen ajoi sen jälkeen. Tuli Kojonkulman sahalle kuorma-autokuskiksi. Linja-autoa ajoi myöhemmin. Suomisen Yrjö myi linjansa Lauttakylä Auto OY:lle sodan loppuvuosina. Lauttakylän Auto OY:n kuljettajana oli Vinnarin Kalle. Kalle oli Ikaalisista kotoisin.

Linja-autoissa ajettiin pienempää kauppatavaraa kauppa-aikeisiin matkustajain lisäksi, pienempää mitä ei kannattanut lähteä tuomaan. Yleensä määräpäivinä kun liikkeiden autot kulki. Suominen ajoi sota-aikanakin hiilikaasulla. Niitä oli puukaasulla toimivia ja hiilikaasulla. Hiilet poltettiin hiilimilussa, miluja oli Kivimaan metsässä Rautavuoresta Lavamäkeen päin. Halkoja ensin, pinottiin, peitettiin ja poltettiin. Taisi olla vähän voimakkaampaa poltto-aineita.

Uuppon Yrjö haki tällä seudulla ensimmäisen taksiluvan, ajoi sitä ennen postireissuja. Otti vähän matkustajia kanssa, ja tottakai siinä oli joku 'karehtimassa'. Osti uuden Letukan (vuoden -38 mallin), jolla ajoi taksia. Toinen lupa oli Yrjö Suomisella. Osti kohta nuoremman Letukan (vuoden -39 malli). Auto joutui sotareissulle. Jatkoivat sodan jälkeen ajamista vähän aikaa. Kalle Vinnari osti Uuppon Yrjön autoilijaluvan, kortteerasi Kangas-Hyrysellä. Myi luvan myöhemmin Silvanderin Paavolle. Silvander ajoi vaan 8 kuukautta. Se oli vähän hankalaa, perhe oli Metsolassa, itse asui Sullon mäessä. Jatkoivat itse

1.8.1952 lähtien. Sama auto oli kuitenkin. Vinnari ei ajanut Uuppon Letukalla, se myi sen, kun oli parempi auto (uudemman mallin Ford).

Kyytejä oli laitoksella vientejä, sairaskäyntejä, vähän kirkkokyytiä ja kyläreisua, nuorisoa sitten tansseissa, viinakauppaan kaupunkiin tai

vieraisiin. Näistä koostui monta vuotta. Kun autoja alkoi olla niin jäi nämä tanssit ja vapaa-aika. Kyllä siinä oli sellasta huonompaa aikaa. Tämä alkoi sitten vähän auttamaan 2-tien valmistuessa v. 57/59 kun motelli valmistui. Viikonvaihteessa antoi ajoa useammalle autolle. Sitten tuli kouluajot. Vuonna -69/-70 alkoi vähän isommassa mittakaavassa. Orissuolta ajoin Haaran koululle neljä vuotta, Kojonkulman koululle Köyliön ja Haaran välistä. Sitten sairausvakuutus alkoi korvata kyytejä lääkäriin ja sairaalaan. Samoihin aikoihin koululaisia alettiin kuljettamaan hammaslääkäriin.

Oli aika paljon yhteen aikaan vihkikyytejä. Ja sitten ristiäisiä seuraavana. Että monta paria olen vieny. Tuli auto sitte aina siivottua, kun täyt kauheesti siivota. Valokuvassa käytiin yleensä ensin, ja tultiin sieltä sitten. Hirvikoskelta poikettiin tänne kirkolle päin, ja alko niin paljon satamaan, ettei mitään nähnyt. Se oli pakko seisahtua. Mä siitä sitten pikku hiljaa, niin että päästin kirkon tykö. Mutta millaisi siitä pääsi kirkkoon, ei millään, vettä tuli niin, että pläiki. Kyllä morsian oli siinä jo vähän hermona, mutta mä siinä sanoin, että älä välittele, ei toimitus ala ennen. Vajaa puoli tuntia siinä meni. Kyllä väki vartos ja ymmärsi sen. Kyllä sikkini vielä vähän satoi, mutta oli varjoo, ja muuta.

Hahkon tienpäässä Kyykönmaan tiellä jäin kerran keväällä kiinni. Traktorilla vedettiin auto pois. Kojonkulman tiellä ei jäänyt kiinni, mutta pakoputket saattoi jäädä, kun tie oli kiemuraista, kiharaista ja mutkaista. Pikkuteillä etenkin oli talvella vaikeuksia pysyä tiellä traktorin urissa. Kojonkulman tie tuli vähän paremmaksi kun siirtyi valtiolle. Tielle ajettiin savea ja kasteltiin. Kun sade tuli niin oli aina auton pesua, mukava kuivana kun ei pölynnyt.

Pisin aika kun Kojonkulman tietä ei saatu auki on 3 vuorokautta -53. Alkoi helmikuun 18. päivänä. Kaksi kuorma-autoa tarvittiin apuun, että saatiin aura-auto irki, kun se jäi kiinni. Jos tansseista tullessa jäätini kiinni, niin kyytiläiset tulivat apuun, nuoria miehiä.

Alkuvuosina hevosten aikaan naulat puhkasivat renkaat, pahimmillaan yhdeksän kertaa kolmen vuorokauden aikana. Ennen pikiteitä, kun santaa tuotiin teille, niin vajerin piikit santakuormauksessa rikkoivat renkaat. Olivat yhtä teräviä kun naulat. Teräskudosenrenkaat puhkasivat itse itsensä kun kuluivat. Myös lampun lasit ja tuullasi menivät rikki, kun kivet lenteli. Renkaat paikattiin kotona. Pientä remonttiakin tehtiin kotona, tulpan vaihto, puhdistajan tai öljyn vaihto vieläkin. Moottori puoli ilman muuta korjaamalla, hitsausta tai muuta pakoputkessa. Jarrupaloja saattoi viimeaikaanakin joutua vaihtamaan. Nyrkkipajoissa saattoi korjata halvemmalla.

Pakoputki saattoi vallankin pudota, oli huonot tiet ja kuraiset kelit. Oli se aika ulvona.

Meni valotkin kerran kun olin laitokselle menossa. Akun kenkä aukesi, ja kaikki valot olivat poissa päältä. Parkit oli sentään päällä niin, että muut näkivät, että eivät tulleet päälle. Ajaa näki kuutamon valossa. Tutulta kuskilta sain lampun kotimatkaa varten.

Mervi Koivulahti

**Hilkka ja Aarno
Lehtojärven vihki-
kuva.**

Emmy Achte

sisä, Suomalaisen oopperan palvelukseen, jonka oli määrä seuraavana vuonna aloittaa toimintansa. Suomalaisessa oopperassa Emmy tutustui myös tulevaan mieheensä L.N. Achtehen, jonka kanssa hän avioitui 1875.

Suomalaiseen oopperaan ja sen lyhyeen kukoistus-aikaan liittyi Emmy Achten nimi erottamattomasti. Hän oli oopperan loistavin tähti, ja suurella kauniilla äänellään, draamallisella näyttelemisellään ja nerokkaalla tulkinnallaan hän hurmasi kaikki, joilla oli tilaisuus kuulla ja nähdä häntä. Emmyn merkitys Suomen musiikin historiassa ei rajoitu vain tähän lyhyeen ooppera-aikaan. Läpi koko elämänsä hän työskenteli musiikin hyväksi. Mieheensä perustamassa Helsingin urkuri- ja lukkarikoulussa hän toimi laulunopettajana koulun alusta alkaen, ja miehensä kuoltua 1900 otti koulun kokonaan haltuunsa. Hän opasti monta suomalaista laulajatarta ja laski ensimmäisen perustuksen molempien tyttäriensä Ainin ja Irman lauluopinnoille.

Emmyn ura oli huikea, mutta lyhyt ensimmäisenä suomalaisena oopperan primadonnana. Uran katkaisi erimielisyydet ja pahat loukkaukset Emelie ja Kaarlo Bergbomien kanssa, jotka olivat perustaneet suomenkielisen lauluteatterin. Emmylle ja Niklakselle syntyi kolmena ensimmäisenä avioliittovuotenaan kolme lasta Aino 1876 Oiva 1877 ja Aatos 1878. Oiva (tyttö) kuoli 4,5 kk ja Aatos 4 kk vanhana. Yksityielämän raskaat ajat heikensivät Emmyä terveyttä ja hänen äänensä rasittui.

Riitaannuttuaan Bergbomien kanssa perhe muutti Salon seudulle. Sieltä käsin oli hyvin hankala tehdä esiintymismatkoja. Koko Salon aika lähes kaksi vuotta oli yhtämittaista surun ja taloudellisen ahdingon aikaa. Perhe palasi Helsinkiin. Niklas jäi Aino tyttären kanssa suomeen kun Emmy lähti valtion apurahan ja yksityisten lahjoittajien varojen turvin 1880 opiskelemaan laulua Dresdeniin Saksaan. Huhtikuussa 1881 Emmy palasi kotimaahan. Niklas Achte perusti lukkari- ja urkurikoulun Helsinkiin syksyllä 1882. Emmy opetti koulussa äänenmuodostusta ja soololaulua. Vuoteen 1879 päättyi Emmyn varsinainen ooppera-ura. Myöhemmin hän lauloi sekä esiintyi neljässä entisessä loisto-osassaan

Gustav Adolf Carlsson esi-isäni viisi sukupolvea taaksepäin ollessaan koskenperkaustöissä Muhoksella sai hän vaimonsa Charlotta Margareta Sörlingin kanssa kaksi lasta.

Carl Johan syntyi 1824. Emma Charlotta syntyi 1827 Seuraavat kolme lasta syntyivät Oulussa.

Emma Charlotta avioitui Oulussa 1850 kultaseppä Strömmerin kanssa. He saivat kaksi tytärtä. Ensimmäinen tytär Emmy Charlotta 1850 oli taiteellisesti lahjakas. Emmyn kaunis mezzosopraano periytyi äidinäidiltä Margareta Sörlingiltä. Emmyn lapsuus oli vaikea. Ankan isä purki kiivasta luontoaan sekä vaimoonsa, että tyttäriinsä. Isän kuoltua Oululainen kauppias Mats Nylander kustansi Emmyn koulu- ja lauluopinnot. Toinen auttaja oli Jyväskylän suomalaisen tyttökoulun johtaja Liina Granroth, joka otti Emmyn suojatukseen Jyväskylään. Samalla Emmy innostui suomalaisuudesta. Emmy valmistui 1869 opettajattareksi Helsingissä.

Syksyllä 1869 Emmy lähti Pariisiin, missä hän opiskeli etevän ranskalaisen laulunopettajan Jean Jacques Masset'n johdolla edistyksen suurin askelin. Emmy pyrki myös Pariisin konservatorioon ja hän oli yksi niistä kahdestatoista, jotka 150:sta pyrkijästä hyväksyttiin. Kun Emmy kävi kotimaassaan kesällä 1872 sitoutui hän, lopetettuaan opintonsa Parii-

kun hänen alotteestaan 1892 pantiin toimeen oopperanäytäntöjä Helsingissä, mutta nämä olivat vain tilapäisiä esiintymisiä. Vuosien kuluessa perhe myös kasvoi. Elisabet syntyi 1883, Irma 1887 ja Aarne 1890. Näistä kolmesta lapsesta Elisabet kuoli vajaa kuuden ja Aarne vajaa kahden vanhana. Siten köyhyys ja suru raskautti Emmyn elämää ja vain työ piti hänet pystyssä. Myöhemmissä elämänvaiheissa hän sai hiukan iloa ja lohtua kun sai seurata molemmien tyttäriensä Ainon ja Irman menestystä oopperan maailmassa.

70-vuotis päivänään hän oli monien kunnian- ja ystävyiden osoituksien kohteena. Suomalaisen oopperan, molempien teattereiden, musiikkiopiston, lukkarikoulun, entisten oppilaiden, monet lähetystöt kävivät häntä onnittelemassa ja hänelle

annettiin kunnialahja, joka oli kerätty kansalaisten kesken sekä Suomessa että Ruotsissa. Saman vuoden lopussa hänelle myönnettiin Suomen Valkoisen Ruusun ritarikunnan ansiomerkki. Emmyn viimeiset elinvuodet kuuluivat hiljaisuudessa. Kesät hän vietti kauniissa huvilassaan Killingholmin saarella. Talvet hän asui pienessä kodissaan Helsingissä. Viimeisinä viikkoina hän muisteli usein neljää pienokaistaan, jotka kaikki lepäsivät mustassa mullassa. Pian hän itsekin pääsisi heidän luokseen. Väsynnyt taiteilija sai levon joulukuun 2. päivänä 1924.

Kirjoitti Pia Granroth lähteet Helmi Kronin kirjat Suomalaisen Oopperan ensimmäinen tähti Emmy Achten elämä ja työ 1927 ja Kun suuret olivat pieniä 1949

Elersien sukuseuran jäsenmaksun lasku vuosille 2015, 2016 ja 2017

Kolmen vuoden jäsenmaksu on 30 € (sukukokousten välinen ajanjakso)

Lisämaksu/perheenjäsen: 10 €

Pankkitili: Loimaan Seudun Osuuspankki

FI17 5239 0020 0318 05

Maksun viite: 10003

Jäseneksi sukuseuraan voi liittyä maksamalla jäsenmaksun. Jäseniä voivat olla kaikki sukuun kuuluvat.

Liittymisestä voi lähettää sähköpostia osoitteeseen: elersien.sukuseura@gmail.com tai lähettää liittymismakkeen, joka löytyy sukuseuran kotisivuilta: elers.fi.

Sirkka Oksanen, rahastonhoitaja

MENU 30.8.2015

*keitetyt perunat
talon silli
savustettu lohi*

*rosolli ja kastike
kreikkalainen salaatti ja kastike
broilericaesar, krutongit, parmesanlastu*

*lihapullat
porsaansisäfilee ja pippurikastike
paahdettuja juureksia
kasvisgratiini*

*mallassämpylät ja perunalimppu, levitteet
kotikalja, maito, vesi*

kahvi, tee ja mehu

KAHVIT JA VADELMATÄYTEKAKKU

Ilmoittautuminen Elersien kesäretkelle Forssaan

Aika: Sunnuntai 30.8.2015 klo 11.30 (halukkaille jumalanpalvelus Forssan kirkossa klo 10-11 tai kirkkoon tutustuminen jumalanpalveluksen jälkeen)

Paikka: Forssan Pappila, linja-autoaseman ja kirkon välittömässä läheisyydessä

Pysäköinti: Kirkon paikoitusalue, ajo Vapaudenkadulta

Nimi: _____

Sukutaulun numero (jos on tiedossa): _____

Osoite: _____

Puhelin: _____

Sähköposti: _____

Muut perheenjäsenet, lasten ikä: _____

Ruokavalio/allergiat: _____

Muuta: _____

Osallistumismaksut: aikuiset 32€, lapset 7-12 v. 15€ ja 0-6 v. maksuton

Osallistumismaksu maksetaan Elersien sukuseuran tilille viimeistään maanantaina 10.8.2015

Tili: Loimaan Seudun Osuuspankki
FI17 5239 0020 0318 05

Peruutuskulut: 14.8.jälkeen tehdyistä peruutuksista veloitetaan maksu kokonaisuudessaan

Mukaan mahtuu 50 ensimmäistä!

Ilmoittautumiset: elersiensukuseura@gmail.com, sihteeri Eila Nummila (Loimaa) 050-386 1478, Irmeli Amonsén (Forssa) 050-570 1285 TAI: kotisivujen kautta: www.elers.fi, josta löytyy myös ilmoittautumislomake.

Osallistumismaksut sis. lounaan, kahvit, ohjelman+ opastukset, museon sisäänpääsymaksun ja bussikuljetuksen

Ajo-ohje/Linkki:fonecta.fi/kartat/Vapaudenkatu, 30100 Forssa

Forssan pappila/Linkki://www.forssan-seurakunta.fi

”Forssasta poijjaat kotosin ollaan...”

”Forssasta poijjat kotosin ollaan tuolta Tammelan pitäjältä”. Näin laulettiin joskus ja tietysti yhä vieläkin. Forssa irtosi emäpitäjästään Tammelasta ja sai kauppalanoikeudet vuonna 1923. Kaupunkina Forssa tunnetaan vuodesta 1964 alkaen. Se on Lounais-Hämeen keskus, jonka väkiluku on noin 17 500 henkeä. Väkiluku on jatkuvasti laskenut 1990-luvun lamasta lähtien ja teollisuuden rakennemuutoksesta johtuen. Lounais-Hämeeseen kuuluvat nyt myös Tammela, Humpilla, Jokioinen ja Ypäjä, josta toinen puoli kuului Loimaaseen vuoteen 1912 saakka.

Forssa –nimi juontuu ruotsin fors –sanasta (koski). Forsa merkitsee merkitsee juoksevaa vettä. Forssan kantaväestön suussa f –kirjain ei kuulu, sillä käytössä on yleisimmin ”ähvä” –kirjain eli puhutaan Vorssasta. Forssan kehityksen kannalta pidetään tärkeänä päivämäärää 30.11. 1847, jolloin muurattiin peruskivi Forssaa halkovan Loimijoen Kuhalankosken partaalla rakenteilla olleen kehräämön peruskivi. Tehtailija oli Ruotsista –Jokioisten kautta ensin – saapunut, alun perin ruotsalainen värjärimestari A.W. Wahren. V. 1855 hän perusti vielä kutomon joen yläjuoksulle (Loimijoki alkaa Tammelan Pyhäjärvestä ja virtaa Loimaan kautta Kokemäenjokeen Huittisissa). V. 1859 kutomo ja kehräämö yhdistyivät Forssa Osakeyhtiöksi.

V. 1934 Finlayson osti Forssa osakeyhtiön osakeenemmistön, jolloin se sai määrävän aseman niin kutomossa, kehräämössä kuin aiemmin perustetussa sahalaikoksessa. Näin luotu teollisuus Kuhalankosken partailla ratkaisi Forssan kehityksen.

Allekirjoittanut työskenteli toimittajana Forssan lehdessä ja aamulehden aluetoimittajana Forssassa 1960-luvun lopulla ja 1970-luvulla. Näihin aikoihin puuvilla työllisti yli 3 000 henkeä ja Rakennusvalmistus Oy noin 1 500 henkeä. Uusia työpaikkoja on tullut erityisesti m.m. elintarvikepuolelle.

*Tämä upea tiilirakennus kuuluu entiseen Finlaysonin kutomon läheiseen rakennuskompleksiin.
KUVa Kari Nummila*

Forssassa on ainakin kaksi tunnettua instituutiota. Toinen on Lounais-Hämeen kotiseutuyhdistys, jonka perustaja ja puheenjohtaja oli Esko Aaltonen, Suomen kotiseututyön uranuurtaja, Forssan lehden perustaja ja Turun yliopiston sosiologian professori. Yhdistyksen saavutukset ovat ”kokoonsa nähden” aika ainutlaatuiset.

Lajissaan maankuulu ja jopa kansainvälisesti tunnettu on Lounais-Hämeen luonnonsuojeluyhdistys, jonka perusti professori, Suomen lapsipsykiatrian edelläkävijä Torild Brander, Urjalan Raikon kartanon isäntä. Hän on omalla sarallaan eli klassisen luonnonsuojelun saralla harvoja suomalaisia suurmiehiä. Hän uhrasi paljon luonnontutkimukselle sekä rakensi hämmästyttävän kattavan luontomuseon Forssaan.

Kari Nummila

Tämä entinen Vanhainkoti kuuluu Elers- retkeen kohteisiin. Kuva Kari Nummila.

*Taustalla entinen kehräämörakennus, sen edessä ikuistettuna A.W. Wahren (1814-1885), joka m”loi” Forssan.
KUVa Kari Nummila.*

Elersit jättivät pysyvän kädenjäljen Forssaan

Kesäretkikohdettamme Forssaa voidaan sanoa hyvällä syyllä poikkeuksellisen elersiläiseksi, oikeaksi huippukohteeksi; löytyyhän tästä ”tyykikylästä/kirjavan kankaan kaupungista” yhä runsaasti Jalo ja Liisi Elersin suunnittelema, arvokkaita ja suojeltuja rakennuskohteita.

Voi vain kuvitella, paljonko näitä hienoja kohteita löytyisikään Forssan historiallisesta ja rakennushistoriallisesta ”muistista” ihan konkreettisesti, jos Jalo Elers olisi saanut elää pidempään.

Henrik Jalo Vieno Elers (1878 – 1918) syntyi Porissa ja hän kuoli Forssassa 1918. Hän valmistui koneinsinööriksi vuonna 1902 opiskeltuaan Polyteknillisessä opistossa.

Hän harjoitteli useissa konepajoissa ja valmistuttuaan vietti kaksi vuotta yhdysvalloissa piirtäjänä ja ”monttöörinä”, Forssa Osakeyhtiön palvelukseen Jalo tuli Forssaan Gadolinin jälkeen vuonna 1906. Kymmenen vuotta myöhemmin hän oli edennyt urallaan huomattavasti eli hänet nimitettiin v. 1916 jo peräti tehtaiden apulaisisännöitsijäksi.

Liisi Elers (o.s Forsell) suoritti pitkälle arkkitehtiopinnoja, joskin opinnot jäivät hieman kesken. Jalo ja Liisi suunnittelivatkin yhdessä suuren joukon virkailija-asuntoja ja julkisia rakennuksia Forssaan.

Ongelmana on se, että Elersit eivät juuri signeeranneet (allekirjoittaneet) luomiaan rakennuspiirustuksiaan. Niinpä ei ihan tarkalleen tiedetä ja tunneta niitä ra-

Tämä Jalo Elersin suunnittelema rakennus toimi Finlaysonin aikana Forssassa pääkonttorina, Kuva/kari/Nummila.

kennuksia, jotka ovat heidän luomuksiaan. Melkoisesti niitä kuitenkin täytyy olla Forssassa, jonne voitaisiin jopa perustaa heidän töidensä pohjalta matkailunähtävyysreitti.

Heidän suunnittelemistaan rakennuksista on parhaiten pramilla kaiken aikaa nyky-Forssan keskustassa jugendtyylinen pappila Forssan kaupunginkirkon kullella. Se on vieraankin helppo bongata, sillä Forssan vuonna 1918 valmistunut, kaunis kirkko osuu väkisin silmiin sen kummemmin hakematta.

Forssa Osakeyhtiö rakennutti ilmeisesti Wahreninkadulle virkailijataloja, joista kaksi lienee ulkoasultaan Elersien käsialaa. Samoin heidän nimiinsä menevät yhtiön rakennuttamat vanhainkoti (yhä olemassa asunnoiksi saneerattuna) keuhkotautiparantola (tilalle ravintola, joka nyt suljettuna) ja kutomomestarin asunto, myöhempi yhtiön pääkonttori.

Liisi Elers muutti miehensä kuoleman jälkeen Helsinkiin, jossa toimi mm. Imatran Voiman-konttorissa.

Elersien poika Aarne Ervi (Elers vuoteen 1935), (1910 – 1977), arkkitehti (SAFA) ja professori luetaan niihin Suomen kuuluisimpiin arkkitehteihin, jotka työskentelivät viime sotien jälkeen. Hän työskenteli aluksi toisen elersiläisen, Alvar Aallon toimistossa, mutta siirtyi ajanoloon itsenäiseksi yrittäjäksi.

Kari Nummila

Tällä aukeamalla on nähtävänä Jalo ja Lisi Elersin kuvia.

Aarre Rosenqvist

Olen syntynyt Porin maalaiskunnassa 26.3.1956. Tänä päivänä tuo samainen alue on osa Poria. Isäni Heikki Rosenqvist syntyi 19.1.2024 Ulvilan Toejoella ja työskenteli Rosenlewin konepajalla konepajatyöläisenä (k.21.11.1996). Äitini Saimi Annikki Rosenqvist (os.Milän) syntyi 13.7.1929 Ulvilassa. Äitini työskenteli Rosenlewin maalaamossa eläkeikänsä asti ja asuu nykyään Porissa. Isäni äiti Sigrid Aleksandra Rosenqvist synt. 5.6.1896 Ulvilassa (os. Laine) oli Wilhelmina Laineen (os. Elers) yksi kahdeksasta lapsesta.

Opiskelu ja työurani:

Silloisen peruskouluni olen suorittanut Porissa. Ammattikoulun jälkeen sain työpaikan isäni jalanjalkia seuraten Rosenlewin konepajalta. Konepajalta siirryin luontevasti UPM:n paperiteollisuuden pariin. Siellä ollessani suoritin työtekniikan tutkinnon. Ollessani 47 -vuotias työpaikkani toimiva tehdas, lopetti toimintansa Porissa. Tämän jälkeen en kuitenkaan jäänyt vielä laakereille lepäämään vaan kouluttauduin uuteen ammattiin.

Tietotekniikan yleistyessä työskentely tietokoneiden parissa sekä niihin tulevien ohjelmien asentaminen olivat mielestäni kiinnostavia. Tämän johdosta haakeuduinkin järjestelmäasiantuntijan koulutukseen. Koulutuksen myötä sain uuden ammatin ja olen tällä hetkellä vakituisessa työssä ATK-tukihenkilönä Porin kaupungin palveluksessa.

Perheeni:

Perheemme kuuluva vuosi on erittäin tapahtumarikas. Tulevana juhannuksena minulla ja vaimollani on 40-vuotis häpäpäivä eli yhteisiä päiviä olemme viettäneet jo runsaan määrän. Vaimoni Maritta (os. Riuttala) on työskennellyt Porin kaupungin palveluksessa jo 35 vuotta. Maritta toimii tällä hetkellä Porin konsernihallinnon talouspäällikkönä, joten meillä on yhteinen työnantaja ja työpaikkamme sijaitsee tällä hetkellä melkein viereisissä kortteleissa.

Lapsia meillä on kolme sekä neljä lastenlasta. Kaikki lapsemme ovat avioliitossa ja asuvat lähitöillä. Tänä vuonna kaksi serkusta eli vanhimmat lapsenlapsemme Riku ja Ville pääsevät

Aarre Rosenqvist

ripille samana päivänä. Lisäksi vanhin poikamme Juha-Pekka täyttää 40 vuotta, sekä nuorin poikamme Jari täyttää 30 vuotta. Keskimäinen meillä on tyttö Anne, joka on 37 -vuotias. Jarilla on 6 -vuotias tyttö Venla sekä 4 -vuotias poika Väinö.

Asuinpaikkamme:

Olemme asuneet Porissa koko yhteisen elämämme ajan. Vaimoni kotipaikka sijaitsee Kokemäellä, jossa varsinkin nuorempina paljon vietimme vapaa-aikojamme. Yhteinen haaveemme oli saada oma mökki ja se toteutuikin vuonna 2006. Talviasuttavana vapaa-ajanasuntona toimiva kaksikerroksinen hirsimökkimme sijaitsee Siikaisissa Isojärven rannalla. Mökillä vietämme suurimman osan viikonlopuista ympäri vuoden sekä usein viikollakin yövyimme siellä.

Mökkimme Isojärven rannalla

Matkailu ja muut harrastukseni:

Olemme vaimoni kanssa hurahtaneet Lapin syksyn lumoihin ja tuntureilla patikoimiseen. Joka syksy suuntaamme ainakin viikoksi ihailemaan Lapin luontoa ja tuntureita. Keväisin matkaamme etelän lämpöön. Kuntoilu kaikissa muodoissa tällä hetkellä lenkkeily, kuntosalilla käynti sekä vesijuoksu kuuluvat viikkoryhtiini. Omien lasten harrastuksien loputtua jatkumona on ollut tyttärenpoikani Rikun ampumaurheilu (kivääriammunta), jossa hän tällä hetkellä kuuluu Suomen nuorten tehovalmennusryhmään. Muu vapaa-aika kuluu kodin ja mökin väliseen sompailuun ja töiden organisointiin, sekä lasten ja lastenlasten kanssa tapahtuvaan vuorovaikutukseen.

Kiinnostus sukuani kohtaan:

Elers -suvusta kiinnostuin jo silloin kun isäni sai ensimmäisen dokumentin suvun jälkeläisistä. Huomaan myös että vanhenemiseni myötä yhä enemmän haluan tietää oman sukuni jäsenistä sekä heidän elämänvaiheistaan. Hallitustyöskentely on ollut mielenkiintoista ja antoisaa. Meillä kaikilla on omaa erilaista osaamista ja annettavaa yhteiseen

Riku Koskela ampui hopeaa ilmakiväärin 16 -vuotiaiden SM-kilpailuissa 2015.

päämääräämme. Toiveeni onkin että saisimme yhä enemmän nuoria suvun jäseniä kiinnostumaan toiminnasta sekä samalla kartutettua jäsenmääräämme jotta toimintamme jatkuvuus olisi turvattu.

Hajatekemia

Genetiikan kannalta lienee selvää, että tietty jatkuvuus kulkee sukupolvelta toiselle.

Elämän alussa ei halua kuulla omaavansa joitakin suvun piirteitä, mutta suuri perimäkuorma on kuitenkin olemassa nuorison vastustuksista huolimatta.

Voi olla vaikeaa herätä huomaamaan, että sisäiset tai

ulkoiset - hyvät tai huonot - ominaisuutemme periytyvätkin siitä ihmisten joukosta ja siitä ympäristöstä, joka kuului lapsuuteemme.

Saamme vaikutteita risteäviltä sukupolvilta, eri-ikäisiltä sukulaisiltamme. Olemisen tavat, kulttuuriperinteet, ajattelun mallit, hiven ulkonäköäkin siirtyy kuin huomaamatta nuoriin. Lapsuus- ja kapinavuosien mentyä he saattavat kokea sittenkin turvallisina usein tiedostamatta imetyt perinteen mallit - nuo mainiot elämän rakennusmateriaalit - joille oma oleminen rakentuu.

Jokainen yksilö muokkaa saamaansa materiaalia haluamallaan tavalla ja ajan haasteisiin vastaten. Tiettyyn sukuun kuulumisen vahvistaa tietoisuutta perimästä ja perinteistä. Yksilö ei ole koskaan yksin vaan saamiensa raamien tukemana suuremmassa joukossa. Samalla hän voi antaa tukensa muille sukuun kuuluville ja viedä elämässään viestiään eteen päin, myös risteäviin sukuihin.

Utteralla tutkimustyöllä, sinnikkäällä etsimisellä, varoiaan ja voimiaan säästämättä pieni toimituskunta sai kokoon upean kaksiosaisen Elersit-sukukirjan, jota päivitetty DVD täydentää. Sukeuran hallitukset eri toimikuntineen ovat vuosien ajan tehneet työtä mukavien sukutapaamisten eteen ja pienryhmät kokoontuvat siellä täällä sukuloimassa. Seuralle on mietitty, suunniteltu ja toteutettu erilaisia tuotteita jäsenistön ostettavaksi.

Olemalla mukana tässä monenkirjavassa ja värikkäitä persoonallisuuksia pursuavassa sukuseurassa ja maksamalla pienen jäsenmaksun kolmen vuoden välein takaat seuran toiminnan jatkumisen. - Ja seuraavat sukupolvet kiittävät.

Aukustij Veuron Ajättelijä -veistos Yhtiönpuistossa, jota jotkut kutsuvat Finlaysonin/Forssan Englantiläiseksi puistoksi. Kuva Kari Nummila.

Sukuseuran tuotteet:

Sukukirjat	35 € ja cd -rom 20 €
Pöytäviiri:	26 €
Salkoviiri (4,5 m)	95 €
Postimerkit	18 €/arkki 10 kpl
Pinssi:	10 €
Servetit: kahvi	4,00 €/20kpl
ruoka	4,50 €/20kpl
kahvi- ja ruokaliinat yhdessä	yht 8,00 €
Servettipidike kiveä, vaakunamerkki hopeaa:	20,00 €
6 kpl	110 €
Rintakoru hopeaa:	125 €
Rannerengas hopeaa:	50 €
Solmiopidike hopeaa:	70 €
Kalvosinnapit hopeaa:	85 €
Solmiopidike ja kalvosinnapit yhteismyynti	150 €

Sihteerin palsta:

Sukuseuran hallitus on kokoontunut tänä vuonna kaksi kertaa. Huvitoimikunta- ja jäsenrekisteritoimikunta ovat myös kokoontuneet tahoillaan ja hyvää työtä ovatkin tehneet.

Huvitoimikunta on järjestänyt tulevan kesäretken Forssaan.

Syksyllä osallistumme Sukututkimusmessuille 10 – 11.10 Vantaalle.

Jäsenrekisteri on saatu lähes ajan tasalle. Tämä lehti lähtee nyt noin 500:lle sukuun kuuluvalle.

Seuran jäsenmaksun maksaneita ei ole näin paljon, mutta toivottavasti tämän viestin ilmestyttyä.

Jatkossa Elers-viesti lähetetään vain jäsenmaksun maksaneille.

Jäsenmaksu on HUOM! KOLMELTA VUODELTA VAIN 30 EUROA.

Alla pankkitiedot, jolla voit maksaa jäsenmaksun.
Hyvää kesää kaikille!

Eila Nummila

Sukukokouksen 2014 päätöksen mukaisesti **kolmen vuoden** jäsenmaksu on 30 € ja lisämaksu/perheenjäsen 10 €

Pankkitili: Loimaan Seudun Osuuspankki
FI17 5239 0020 0318 05
Maksun viite: 10003

Elersien sukuseura/jäsentiedot ja muutosilmoitukset

Lomaketta voivat käyttää sukuseuran uudet jäsenet tai jäsen voi muuttaa olemassa olevia tietojaan. Lomakkeella voi myös ilmoittaa erostaan sukuseurasta.

1. Sukunimi: _____
2. Etunimet: _____
3. Lähiosoite: _____
4. Postinumero: _____
5. Postitoimipaikka: _____
6. Puhelin: _____
7. Sähköposti: _____
8. Perheenjäsenet, joista maksetaan jäsenmaksu: _____
9. Eroan sukuseuran jäsenyydestä alkaen: _____

Kohdat 1-5 ovat pakollisia tietoja ja kohdat 6-8 vapaaehtoisia, mutta toivottavia.

Lomake lähetetään: Sirkka Oksanen, Mantelikuja 3 B 35, 01710 Vantaa tai elersien.sukuseura@gmail.com